

Redactioneel

De webenquête, waarvoor in *Tsjip/Letteren* 14-1 een oproep stond, heeft uitgewezen dat u, docenten veel van de artikelen in *Tsjip* leest, dan wel het hele nummer. Over de inhoud van de bijdragen, de variatie en het niveau heerst tevredenheid. Met name voor docenten die Nederlands en/of literatuur geven voorziet *Tsjip* in een behoefte. Docenten CKV-1 willen graag meer artikelen over hun vak en docenten moderne vreemde talen komen minder aan hun trekken, maar dat is iets waarvan de redactie zich al lange tijd bewust is. Leesbaarheid, vormgeving en pagina-indeling wordt door twee van de drie lezers goed gewaardeerd. En bijna de helft van de lezers geeft aan de lesbrieven die los bijgevoegd worden te gebruiken. Kortom, wij zijn niet ontevreden – zeker gelet op de grote groep nieuwe lezers; 93% kent het blad pas tussen de 0 en 5 jaar!

En dan nu dit nummer. In een tijdvak waarin niet meer wordt gesproken over secularisatie, het ‘spook van de vijftiger en zestiger jaren’, maar de invloed van en aandacht voor andere godsdiensten dan de christelijke dagelijkse kost is, kon de redactie niet achterblijven. ‘Secularisatie hoorde bij de negentiende en twintigste eeuw,’ zo meende Lammert Jansma van de Fryske Akademie, ‘tegenwoordig kun je beter spreken van ‘levensbeschouwelijk wisselen.’

De Amsterdamse burgemeester Job Cohen meent dat voor grote groepen immigranten geldt dat hun integratie in de Nederlandse samenleving het beste via hun religie kan lopen. En schrijver-socioloog Gabriël van den Brink wees op de ontwikkelingen van de afgelopen veertig jaar, die ieder voor zich positieve effecten hebben gehad op onze samenleving, maar ook schaduwkanten hebben: individualisering, democratisering, privatisering en globalisering. In zijn ‘Cleveringa-lezing’ van november 2002 voegt Cohen daar een vijfde aan toe: secularisatie. Het Sociaal en Cultureel Planbureau onderzocht recentelijk de mate waarin men in Nederland bezig is met alternatieve zingeving. Slecht een klein deel van de bevolking onderneemt die zoektocht en de versplintering is groot.

De christelijke wortels van de (Nederlandse) literatuur komen duidelijk naar voren in de bijdrage van Hubert

Slings, die de website Bijbelencultuur.nl nader toelicht. Joop Dirksen gaat in zijn bijdrage in op het feit dat op veel (christelijke) scholen moderne literatuur vaak voor problemen zorgt. Boeken die im- of expliciet antigods-dienstig zijn, boeken met een ‘nihilistische inslag’, of met veel openlijk geweld en waarin seksualiteit een belangrijke plaats inneemt, zijn daar taboe. Op verzoek van de redactie herschreef Helma van Lierop haar lezing voor de Theologische Faculteit van de Universiteit Nijmegen en spitte haar betoog toe op de laatste jeugdroman van Guus Kuijer, *Het boek van alle dingen*. Daarin speelt religiositeit een minstens opmerkelijke rol. Marjolein Lolkema en Annemarie Prins, beide betrokken bij het Christelijk Lektuur Kontakt, gaan in op de rol, inhoud en betekenis van het literatuuronderwijs op de christelijke scholen. Roelof Jan Veldkamp vertelt over de aanpak van CKV op de Vrije school in Den Haag. Henk Langenhuijsen zocht domineeszoon Freek de Jonge op, naar aanleiding van zijn vierde boek, *Door de knieën*.

Buiten het thema natuurlijk de vaste rubrieken; de column, de boekbesprekingen de agenda. Maar ook een hart onder de riem: de aandacht voor literatuur is een langdurige en steeds actuele discussie; docent Engels Eric van ’t Zelfde is van mening dat het vak literatuur in de huidige vorm geen meerwaarde heeft en geeft zijn mening over de vraag waar het met het vak heen moet. Schrijfster Anne Provoost buigt zich over de vraag wanneer iets interessant genoeg is om over te schrijven. Margriet Veeneman geeft uitleg bij de site www.fictiedossiervmbo.nl.

In de kennismakingsrubriek tenslotte stelt de Kunstbende zich aan u voor, voor zover dat na vijftien jaar nog nodig is.

Rest mij nog een woord van excuus aan Ton Mulder; in het redactioneel van het vorige nummer werd ten onrechte gesproken over zijn bijdrage over ICT Kunst- en cultuurkoffer. Dat artikel kon helaas vanwege de omvang niet meer worden geplaatst.

Veel leesplezier met dit nummer.

Anne-Mariken Raukema